

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ ВІЙСЬКОВОЇ ПОЛІЦІЇ ТА ПЕРЕДУМОВИ ЇЇ ЗАПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Розглянуто зарубіжний досвід створення і діяльності військової поліції, її завдання, функції і повноваження в провідних країнах світу. Обґрунтовується необхідність і умови запровадження та ефективного функціонування військової поліції в Україні, яка б відповідала стандартам Північноатлантичного альянсу. Узагальнено низку політичних рішень, що дозволяють реалізувати цю мету. Наголошено на необхідності більш тісного співробітництва з представниками військових поліцій держав-членів НАТО.

Ключові слова: військова поліція, Військова служба правопорядку, конфлікт, зброя, злочинність, досудове розслідування.

**Котляренко
Олександр
Петрович,**

*ад'юнкт, полковник,
Військовий
інститут Київського
національного
університету імені
Тараса Шевченка*

Конфлікти між людьми, будь-якими структурами або державами — це невід'ємна частина життя. Особливо яскраво це проявляється в армії, де служать молоді люди, яких тренують втілювати їх інтелект, силу та агресію в методи ведення сучасної війни. Війна здійснюється задля військового знищення агресора, колонізатора на його чи своїй території. Реальна війна — це страшна річ, оскільки гуманно вбивати людей людство ще не навчилось. Для нас неприродно забирати життя інших, а коли доводиться, це лишає відбиток у серцях і головах. Військовий конфлікт на Донбасі дав змогу це зрозуміти сповна, адже війна в Україні з події вже давно переросла в стан. Зазначене продукує загострення криміногенної ситуації в державі в цілому та у Збройних Силах України зокрема.

Враховуючи особливості режиму, відносини в армії будуються інакше, ніж у цивільному житті. Правопорушення військових мають специфічну особливість — їх здійснюють, як правило, озброєні люди. І зброя становить небезпеку як для них самих, так і для оточуючих, а головне — цивільного населення. Цьому сприяє розмитість межі між війною та миром, посттравматичні стресові розлади у військових, їх «звикання» до зброї і боєприпасів, які в конфліктній ситуації слугують знаряддям вчинення тяжких резонансних злочинів, у тому числі й вбивство співслужбовців

[1; 2; 3]. Подібні факти, що періодично наводяться в ЗМІ, ілюструють лише частину проблем, через їх латентність і певну закритість такої інформації. В умовах, що постали нині перед нашою країною, злочинність у війську має особливий злоякісний характер. Небезпечним фактором також є збереження тенденції люмпенізації в новосформованих підрозділах, які значною мірою укомплектовані з військовослужбовців, призваних під час мобілізації.

Запобігти такому можливо лише маючи відповідний потенціал протидії, тобто за умови функціонування дієвої системи органів охорони правопорядку, зокрема військової поліції. Ніякі вихователі і капелани, на наше переконання, не спроможні сьогодні навести порядок у військах, тут потрібне оперативне (у часі близькому до реального) й адекватне реагування військових правоохоронців. Тобто необхідна зміна центра ваги на раннє виявлення (на стадії підготовки) і нейтралізацію таких факторів, з використанням системи гласних і негласних заходів і засобів. Здобування випереджувальної оперативної інформації дозволить значно знизити рівень злочинності у військових колективах та в державі загалом. На це зорієнтований комплекс заходів, які визначені відповідним правоохоронним органам у рішенні Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про заходи щодо посилення боротьби зі злочинністю в Україні», введеного в дію Указом Президента України від 16 червня 2015 року. Про пріоритетність попередження злочинності перед

каральною політикою держави наголошував ще Платон. Сутність її полягає в такій формулі: «Мудрий законодавець попередить злочин, щоб не бути змушеним карати за нього».

Окупація частини території України, військова агресія з боку Російської Федерації, активна діяльність терористичних організацій ставлять на перший план питання підвищення обороноздатності країни, реформування всієї правоохоронної системи. Враховуючи, що військова поліція як самостійний орган у системі військової юстиції різних країн світу є специфічним інститутом, який утворювався в різних історичних умовах і часових рамках, її діяльність представляє великий практичний і теоретичний інтерес. Вказані обставини потребують переосмислення і радикально актуалізують питання запровадження в Україні військової поліції.

Актуальність представленого дослідження визначається необхідністю досягнення максимальної взаємосумісності складових сектору безпеки і оборони з відповідними органами держав-членів НАТО шляхом запровадження стандартів Північноатлантичного альянсу. Враховуючи прагнення України щодо інтеграції до Європейського Союзу та майбутнього її вступу в НАТО, вважаємо за доцільне ознайомитися з практикою функціонування військової поліції деяких зарубіжних країн, особливо тих, які вже встановили чіткі стандарти їх діяльності, та запозичити позитивний досвід як дороговказ при розробці законодавцями перспективної моделі військової поліції в Україні.

Науково-теоретичне підґрунтя роботи становлять праці відомих правників України: П. П. Богуцького, Б. В. Бабіна, О. Ф. Волкова, С. І. Дячука, О. О. Зархіна, А. В. Матіоса, М. І. Мельника, В. І. Німченка, С. Ю. Полякова, Б. М. Ринажевського, М. С. Туркота, М. І. Хавронюка, В. О. Шамрая, В. Ю. Щербатих та низки інших науковців. Слід визнати, що в Україні не представлено результатів комплексних наукових досліджень, присвячених висвітленню міжнародного досвіду функціонування військової поліції. Водночас реалії сьогодення обумовлюють активізацію в Україні наукового інтересу до вивчення теоретичних і практичних проблем інституту військової поліції.

Військова поліція — один із основних інструментів забезпечення в збройних силах законності та правопорядку, а також ефективний засіб боротьби із злочинністю і правопорушеннями серед військовослужбовців у багатьох іноземних арміях. На сьогодні інститут військової поліції успішно функціонує в понад 40 країнах світу, у тому числі в США, Великобританії, Франції, Італії, Японії, Німеччині, Ізраїлі, Польщі, Данії, Туреччині, Канаді, Грузії, Азербайджані, Казахстані, Латвії, Литві. Незважаючи на схожість завдань і функцій військової поліції в зарубіжних країнах, її організація та принципи діяльності, тим не менше, мають національні особливості. З огляду на вказане, доречно згадати актуальні й сьогодні слова видатного полководця Наполеона Бонапарта, який зазначав — «неможливо мати хорошу армію без наявності в ній поліцейських сил» [4].

Великий досвід функціонування військової поліції має наймогутніша військова держава світу — США. Створення підрозділів військової поліції тут почалося понад 200 років тому. Американський «Довідник для офіцерів Армії» підкреслює той факт, що головнокомандувач Континентальної армії, майбутній перший президент США генерал-майор Джорж Вашингтон у 1778 році підписав наказ, згідно з яким основним завданням підрозділів військової поліції визначалося «затримання дезертирів, мародерів, п'яниць і бродяг». З того часу й починається відлік історії військової поліції США. Проте як самостійний підрозділ американський корпус військової поліції приступив до виконання завдань лише у вересні 1941 року. Практичні задачі, покладені на підрозділи військової поліції, уточнювались і корегувались з урахуванням досвіду, отриманого під час чисельних збройних конфліктів сучасності, у яких брали участь американські військовослужбовці. Наприклад, під час війни в Кореї одним із основних напрямків діяльності цих підрозділів була боротьба з незаконним продажем американськими військовослужбовцями військового обмундирування, палива, продуктів харчування, інших матеріальних засобів [5].

Сучасна американська військова поліція представляє собою контингенти військовослужбовців, сформованих у структурі кожного виду її збройних сил. Крім того, власна правоохоронна структура створена в складі берегової охорони. Корпус морської піхоти у своєму складі

також має власні сили безпеки — батальйони охорони правопорядку, що виконують функції військової поліції на кораблях і базах. Організаційно військова поліція складається з окремих бригад і батальйонів у складі армійських корпусів, окремих рот у складі дивізій (бригад). Основною бойовою одиницею військової поліції США є рота.

Функціонально військова поліція США призначена для здійснення правоохоронної діяльності у військах, яка полягає в забезпеченні дисципліни серед військовослужбовців, боротьбі з розкраданнями військового майна, регулюванні переміщення військових підрозділів, забезпеченні безпеки військовослужбовців, а також участі в проведенні антитерористичних заходів. Особливе місце в поліцейській діяльності військової поліції відводиться розслідуванню злочинів, вчинених військовослужбовцями і проти них. З цією метою в структурі військової поліції створено відділ розслідування, який формується з військовослужбовців, що пройшли курс навчання в школі військової поліції. Розслідуванням злочинів займаються штатні слідчі, а також можуть залучатися спеціалісти командування кримінальних розслідувань сухопутних військ США, які підпорядковані начальнику військової поліції. Суттєву допомогу в проведенні слідства надає розгалужена мережа інформаторів. Військова поліція веде активну боротьбу з розповсюдженням в армії наркотиків, протидіє побутовим злочинам в сім'ях військовослужбовців, пов'язаних із насиллям і статевою дискримінацією,

а також здійснює охорону вищих посадових осіб збройних сил США та затримання дезертирів [6].

Загалом військові поліцейські мають широкий спектр прав і повноважень у сфері зміцнення правопорядку і дотримання військової дисципліни військовослужбовцями різних видів військ. У цьому контексті не можна не помітити очевидний факт — військова поліція в США виконує в основному правоохоронні, а не виховні функції. Діяльність військової поліції регламентується Єдиним кодексом військової юстиції (1951 р.), спеціалізованими польовими статутами, що стосуються повсякденної діяльності військової поліції, а також директивами та іншими керівними документами. Військова поліція США підвідома як військовому керівництву, так і Міністерству юстиції.

У цьому контексті, заступник Генерального прокурора України – Головний військовий прокурор Анатолій Матіос неодноразово наголошував на необхідності використати безцінний досвід США та Ізраїлю. Нещодавно в Генеральній прокуратурі України відбулася зустріч Анатолія Матіоса з представниками військової юстиції США, на якій він зазначив — «у країні, яка перебуває в режимі фактичної війни, має бути єдина система органів військової юстиції в складі військової прокуратури, військової поліції та військових судів. Сподіваюся, що український законодавець відгукнеться на цю потребу часу і ми використаємо передовий світовий досвід США у цій сфері» [7; 8]. У ході візиту в Ізраїль Анатолій Матіос зауважив, що створення системи

української військової юстиції за ізраїльським зразком, можливо, є найбільш оптимальним, оскільки дозволить забезпечити порядок і дисципліну у військових формуваннях як під час воєнних дій, так і в умовах постійної бойової готовності [9].

Ізраїльська військова поліція має свою специфіку, що пояснюється, перш за все, тим, що держава постійно знаходиться в стані збройних конфліктів, а військовій поліції приходить виконувати покладені на неї завдання в умовах воєнного часу, тобто «не випускаючи з рук зброю». Військова поліція складається з чотирьох основних підрозділів: Відділ з розслідування злочинів військовослужбовців, Служба патрулювання, Служба охорони тюрем, Служба охорони блокпостів [10]. Вказані підрозділи відповідно провадять слідчі дії за всіма кримінальними правопорушеннями, вчинених у ЦАХАЛі, здійснюють піше патрулювання громадських місць, де можуть знаходитися військовослужбовці, виконують функції нагляду у військових тюрмах, завдання щодо особистого огляду людей на блокпостах, які розміщені на територіях, населених палестинцями, забезпечують безпеку військовослужбовців і населення, протидіють тероризму. У військовій поліції також діють підрозділи розвідки та інші специфічні підрозділи, оперативні співробітники яких, як і самі підрозділи, засекречені. Їх взагалі ніхто не знає, крім безпосередніх командирів, які отримують від них важливу інформацію [11].

Про необхідність створення військової поліції нещодавно заявив Ге-

неральний прокурор України Юрій Луценко на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки і оборони [12].

В Україні вже прийнято низку політичних рішень, що дозволяють реалізувати цю мету. Зокрема, це відображено в низці документів. Так, Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 року № 287, передбачає, що створення військової поліції є одним із напрямків реформування Збройних Сил України. Більш докладно згадана мета та шляхи її досягнення визначаються Стратегічним оборонним бюлетенем України, який схвалений Указом Президента України від 6 червня 2016 року № 240. У ньому закріплена оперативна ціль 3.7 щодо реформування Військової служби правопорядку у Збройних Силах України (далі — Служба правопорядку) у Військову поліцію, з наданням їй права здійснювати досудове розслідування військових злочинів та права ведення оперативно-розшукової діяльності. Програмою діяльності Кабінету Міністрів України, яка затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2016 року № 294 та схвалена постановою Верховної Ради України від 14 квітня 2016 року № 1099-VIII, у розділі VI «Реформа системи органів правопорядку» передбачено утворення військової поліції для запобігання, виявлення, досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених військовослужбовцями.

Фахівці Національного інституту стратегічних досліджень вважають,

що цікавим для України виглядає історія створення, завдання і структура Військової жандармерії Війська Польського [13]. Вивчення Польського досвіду в цій сфері, на нашу думку, є корисним у багатьох аспектах. Перш за все те, що Польща може слугувати для України зразком швидкої посттоталітарної трансформації, динамічної інтеграції в європейські та євроатлантичні структури. До того ж, за своїми параметрами ці держави є порівнюваними. По-друге, Польща була, є і буде одним із найбільш бажаних стратегічних партнерів України, її геополітичним сусідом і важливим союзником, який виступає традиційним лобістом українського інтересу у відносинах України як з НАТО, так і з ЄС.

По-третє, Польща виступає гарним прикладом поєднання формальної приналежності до структур НАТО і ЄС та використання їхніх ресурсів у національних інтересах. Влада Польщі, на відміну від більшості держав ЄС, вважає за потрібне постійно зміцнювати власну армію, очевидно саме тому за оцінками експертів, Польське військо — друге за потужністю серед решти країн НАТО [14].

По-четверте, незважаючи на те, що Польща є відносно молодим членом НАТО (1999 р.) та ЄС (2004 р.), у ній уже запроваджені структури, діяльність яких повністю адаптована до стандартів Північноатлантичного альянсу. Зокрема в Польщі функціонує Навчальний центр військової поліції НАТО, Центр експертиз військової поліції НАТО, міжнародний батальйон військової поліції швидко реагування НАТО (Польща, Хорва-

ція, Чехія і Словачія), який пройшов комплексну підготовку для виконання завдань в інтересах НАТО і ЄС. Крім того, на підставі тристоронньої міжурядової Угоди від 19 вересня 2014 року, яку ратифіковано Законом України від 4 лютого 2015 року № 143-VIII, у Польщі розташовується командування спільної литовсько-польсько-української бригади, у складі якої діє багатонаціональний компонент військової поліції.

По-п'яте, повноваження військових поліцейських (жандармів) сучасної Польщі в основному тотожні з повноваженнями цивільних поліцейських. Такий підхід відповідає міжнародній практиці. Тому існування військової поліції нормативно закріплено безпосередньо в статусному Законі Республіки Польща «Про поліцію» від 6 квітня 1990 року. Зокрема у статті 2 Закону визначено, що «в обов'язки, у спосіб та на засадах визначених в окремих приписах, завдання, передбачені для Поліції, виконують у Збройних Силах Республіки Польщі, а також стосовно солдатів Військова Жандармерія та військові органи правопорядку» [15, с. 358].

На розвиток цієї норми, парламент Польщі 24 серпня 2001 року прийняв Закон «Про Військову Жандармерію і військові органи правопорядку», який набрав чинності з 1 січня 2002 року. Фактично у цей же період в Україні була утворена Служба правопорядку, шляхом прийняття Закону України «Про Військову службу правопорядку у Збройних Силах України» від 7 березня 2002 року.

Тимчасово виконуючий обов'язки начальника Служби правопорядку –

начальника Головного управління Служби правопорядку генерал-майор Ігор Криштун переконаний, що військова поліція повинна з'явитися в Україні якомога швидше. «На сьогодні Військова поліція дуже потрібна. Ми вивчали досвід США, Німеччини, Франції, Польщі. Більш тісне співробітництво з військовою поліцією Канади. Під керівництвом канадських інструкторів наші військові проходять спеціальну підготовку», — зазначив Ігор Криштун [16].

У рамках діяльності підкомітету військової поліції Багатонаціонального Об'єднаного координаційного комітету з питань військового співробітництва та оборонного реформування варто відмітити тривалу підтримку і плідну співпрацю Служби правопорядку та Військової поліції Збройних Сил Канади, яка очолює підкомітету військової поліції і координує діяльність у напрямку перетворення Служби правопорядку в справжню військову поліцію. Згідно з Імплементативним планом підкомітету, з військовослужбовцями Служби правопорядку під керівництвом канадських інструкторів військової поліції проводяться двотижневі курси (тренінги) за тематикою «Досудове розслідування» та «Застосування сили». У рамках підготовки понад двісті військовослужбовців Служби правопорядку отримали відповідні сертифікати про проходження курсу, у тому числі й автор цієї публікації. Представник Головного управління Служби правопорядку полковник Володимир Гуцол підкреслив, що зазначений захід є важливим з точки зору впровадження в діяльність Служби

правопорядку стандартів провідних країн світу [17].

Створення військової поліції за зразком країн учасниць НАТО повинно бути невідкладним кроком реформування у сфері військового правопорядку. За словами колишнього помічника Міністра оборони України (нині народного депутата України) Тетяни Ричкової: «Міністерство оборони має підтримку в цьому питанні з боку західних експертів і навіть отримало попередню згоду від посольства Канади про виділення коштів на будівництво навчального центру для новостворюваної військової поліції» [18].

Продуктивною для Служби правопорядку була конференція керівництва підкомітету військової поліції вищезгаданого комітету за участю представників Військової поліції Канади, США, Великобританії, Польщі, Данії, Ірландії, Литви, Нідерландів, яка проходила в Києві на початку травня 2016 року. Мета конференції полягала в залученні нових партнерів до підготовки особового складу Служби правопорядку для виконання завдань за стандартами НАТО. Іноземну делегацію очолював начальник Військової поліції Збройних Сил Канади бригадний генерал Роберт Делейні, який наголосив на всебічній підтримці розвитку партнерських стосунків між військовими поліціями цих країн та Службою правопорядку [19].

На думку європейських експертів, історична практика показує, що військовий сектор держави має бути закритий від усіх цивільних органів в інтересах державної безпеки.

Одночасно вони наголошують, що у важкій ситуації, у якій перебуває зараз Україна і, на жаль, яка має довгу перспективу, буде дуже доцільно спромогтися створити поліцію саме військового типу. У наступні декілька десятиліть саме цей тип правоохоронних органів буде найбільш ефективним в умовах постійної загрози, особливо у зв'язку з військовим конфліктом, дією незаконних збройних формувань та активізацією організованої злочинності. Жодна цивільна поліцейська сила не замінить військової поліцейську силу в такій політичній і соціальній ситуації [20].

Вважаємо, що висвітлення міжнародної практики діяльності військової поліції надасть нового звучання ідеї її утворення в Україні, яка вже тривалий час обговорюється, проте реалізація якої залишається на стадії законопроекування. Створення військової поліції на базі Служби правопорядку є прийнятним підходом, оскільки це дозволить мінімізувати витрати державних коштів та раціонально використати наявні ресурси. Головне при цьому, за ширмою відомчих інтересів, не загубити саму ідею — створення повноцінного правоохоронного органу, який буде здійснювати досудове розслідування та оперативно-розшукові заходи. Реформувати Службу правопорядку в інший спосіб просто немає сенсу, адже без радикальних змін підвищити ефективність боротьби зі злочинністю в армії не можливо, інакше — це буде формальна імітація реформи із заміною вивіски. У контексті цього, Генеральний прокурор України Юрій Луценко наголосив, що опера-

тивно-розшукова діяльність — головний інструмент правоохоронної діяльності [21].

Безумовно, що моделі функціонування військової поліції, які можна запропонувати за результатами вивчення зарубіжного досвіду, не тільки теоретично, але в деяких випадках і практично можуть прижитися в Україні. Проте, потрібно пам'ятати, що впровадження «краших» моделей повинно бути ретельно прорахованим, адаптованим і своєчасним. Як свідчить досвід нових демократій, дуже важливо уникнути непродуктивного механічного копіювання практики інших країн, яке може призвести до зниження можливостей новостворюваних органів правопорядку, зокрема військової поліції.

Список використаних джерел:

1. Вбивство в АТО: озвучені подробиці про дезертира. — 2016. — 14 вересня [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ua.korrespondent.net/ukraine/3745009>.
2. У Харкові затримали військового дезертира, який застрелив товариша по службі. — 2016. — 19 вересня [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.5.ua/suspilstvo/u-kharkovi-zatrymaly-viiskovohodezertyra-iakyi-zastrelyv-tovarysha-po-sluzhbi-126011.html>.
3. На Донеччині військовий застрелив товариша по службі. — 2015. — 3 вересня [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://ua.korrespondent.net/ukraine/3558730>.
4. *Западенко Л.* Фотоальбом Эрика Зоммера / Леонид Западенко. — 2013. — 13 листопада [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.sandronic.ru/e/3168567>.
5. Военная полиция: классика жанра. — 2011. — 20 травня [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://flot2017.com/item/history/38664>.

6. Военная полиция США. — 2014. — 8 квітня [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.modernarmy.ru/article/370/voennaya-policiia-ssha>.

7. Matios A. B. Зустріч з представниками військової юстиції США / А.В. Матиос. — 2016. — 11 лютого [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://matios.info/uk/novini>.

8. Matios A. B. Армія без дисципліни — це махновщина у всіх її проявах і страхітливих наслідках / А. В. Матиос. — 2016. — 13 липня [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://m.censor.net.ua/resonance/397171>.

9. Україна планує імплементувати ізраїльську модель військової юстиції. — 2016. — 25 квітня [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.unian.ua/politics/1329511-ukrajina-planue-implementuvati-izrajilsku-model-viyskovoji-yustitsiji.html>.

10. Шульман А. В. Израильской армии нет дедовщины / Александр Шульман. — 2007. — 24 липня. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.alefmagazine.com/pub852.html>.

11. Ирлин С. Цель военной полиции не наказание / Семён Ирлин. — 2010. — 8 липня [Електронний ресурс]. — <http://kackad.com/kackad/> «цель-военной-полиции-не-наказание.../»

12. Луценко Ю. В. Генеральный прокурор пропонує створити систему військової юстиції / Ю. В. Луценко. — 2016. — 2 вересня [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://censor.net.ua/video_news/404245.

13. Проблеми створення Військової поліції в Україні: аналітична записка Національного інституту стратегічних досліджень, № 293/159. — 2016. — 8 серпня // Поточний архів Міністерства оборони України за 2016 рік, № 15727/з. — 2016. — 11 серпня.

14. Вольницова А. Військова традиція Європи: Польща / Анна Вольницова. — 2016. — 14 квітня [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://azov.press/ukr/viyskova-tradiciya-vropi-pol-scha>.

15. Банчук О. А. Статус поліції: міжнародні стандарти і зарубіжне законодавство / О. А. Банчук. — К.: Москаленко О.М., 2013. — 588 с.

16. Криштун І. Л. Міністерство оборони наполягає на створенні Військової поліції / І. Л. Криштун. — 2016. — 4 серпня [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://wz.lviv.ua/news/179875>.

17. На Київщині завершився перший етап підготовки військовослужбовців Військової служби правопорядку під керівництвом інструкторів Військової поліції з Канади. — 2015. — 9 серпня [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/news/2015/08/09>.

18. Ричкова Т. Б. Військова поліція в Україні з'явиться до 2018 року / Т. Б. Ричкова. — 2016. — 11 квітня [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://qha.com.ua/ua/politika/viiskova-politsiya-v-ukraini-z-yavitsya-do-2018-roku/6566>.

19. Іноземні представники Військової поліції надають дорадчу допомогу особовому складу Військової служби правопорядку у Збройних Силах України з питань реформування. — 2016. — 5 травня [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.mil.gov.ua/news/2016/05/05>.

20. Досвід країн Європейського Союзу у сфері організації миротворчих операцій та забезпечення підтримання громадської безпеки у зоні їх проведення: семінар за міжнародною участю у Національній академії державного управління при Президентові України (11 листопада 2015 року) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://nationalsecurity.org.ua/2015/11/18/4024>.

21. Луценко Ю. Про причини погіршення ситуації зі станом злочинності та пропозиції щодо законодавчого забезпечення проведення реформи у правоохоронних ор-

ганах / Юрій Луценко. — 2016. — 22 вересня [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/lucenko/57e354f186267/>.

Котляренко А. П. Зарубежный опыт деятельности военной полиции и предпосылки её создания в Украине

Рассмотрен зарубежный опыт создания и деятельности военной полиции, её задачи, функции и полномочия в ведущих странах мира. Обосновывается необходимость и условия создания и эффективного функционирования военной полиции в Украине, которая бы соответствовала стандартам Североатлантического альянса. Обобщено ряд политических решений, что позволяют реализовать эту цель. Отмечена необходимость более тесного сотрудничества с представителями военных полиций государств-членов НАТО.

Ключевые слова: военная полиция, Военная служба правопорядка, конфликт, оружие, преступность, досудебное расследование.

Kotlyarenko A. P. The foreign experience of military police and preconditions of its implementation in Ukraine

The foreign experience of creation and acting of the military police, its objectives, functions and powers in the leading countries of the world are considered. The necessity and conditions of implementation and effective functioning of the military police in Ukraine, that would meet the standards of NATO, is justified. The political solutions to realize this goal are generalized. The need for closer cooperation with representatives of the Military Police of NATO states underlined.

Key words: military police, Military Law Enforcement Service, conflict, weapon, criminality, pre-trial investigation.

Стаття надійшла до друку 23 вересня 2016 р.